

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

ORDIN nr.

pentru reglementarea unor aspecte privind rezidența fiscală în România a persoanelor fizice

Având în vedere prevederile art.5, art.40 alin.(2)- (7) și ale art.118 alin.(5) din Legea nr.571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare ;
în conformitate cu prevederile convențiilor de evitare a dublei impuneri ,
în temeiul prevederilor art.10 alin.(4) din Hotărârea Guvernului nr.34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor Publice, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul finanțelor publice emite următorul ordin:

Capitolul 1 – Dispoziții generale

Art. 1 Se aprobă formularistica elaborată pentru aplicarea prevederilor art.40(2)-(7) din Legea nr.571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare și ale convențiilor de evitare a dublei impuneri, prevăzută în anexele nr. 1 - 4 care fac parte integrantă din prezentul ordin, după cum urmează:

- a) "Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la sosirea în România" (anexa 1);
- b) "Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la plecarea din România" (anexa 2);
- c) "Notificare privind îndeplinirea condițiilor de rezidență fiscală potrivit prevederilor art.7 și art. 40(2)-(6) din Legea nr. 571/2003 privind Codul Fiscal, cu modificările și completările ulterioare sau a Convenției de evitare a dublei impuneri încheiată între România și, de catre persoanele fizice care sosesc în România și care au o ședere mai mare de 183 de zile" (anexa 3);
- d) "Notificare privind îndeplinirea condițiilor de rezidență fiscală potrivit prevederilor art.7 și art. 40(2)-(7) din Legea nr. 571/2003 privind Codul Fiscal, cu modificările și completările ulterioare sau a Convenției de evitare a dublei impuneri încheiată între România și, de către persoanele fizice care pleacă din România și care au o ședere în străinătate mai mare de 183 de zile" (anexa 4).

Art.2 Au obligația completării formularului " Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la sosirea în România" persoanele fizice care sosesc în România și au o ședere în statul român o perioadă sau mai multe perioade ce depășesc în total 183 de zile, pe parcursul oricărui interval de 12 luni consecutive, care se încheie în anul calendaristic vizat.

Art.3 Au obligația completării formularului "Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la plecarea din România" persoanele fizice rezidente în România, precum și persoanele fizice nerezidente care au avut obligația completării formularului prevăzut la art.1, lit.a), care pleacă din țara noastră și care vor avea o ședere în străinătate mai mare de 183 de zile într-un an calendaristic.

Art.4(1) Prin excepție de la art.2, nu au obligația completării formularului " Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la sosirea în România" cetățenii străini cu statut diplomatic sau consular în România, cetățenii străini care sunt funcționari ori angajați ai unui organism internațional și interguvernamental înregistrat în România, cetățenii străini care sunt funcționari sau angajați ai unui stat străin în România, membrii familiilor acestora, cu respectarea regulilor generale ale dreptului internațional sau a prevederilor acordurilor speciale la care România este parte.

(2) Prin excepție de la art.3, nu au obligația completării formularului "Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la plecarea din România" cetățenii români care lucrează în străinătate, ca funcționari sau angajați ai României într-un stat străin.

Art.5(1) Formularele prevăzute la art.1, lit. a) și b) vor fi înregistrate de persoanele fizice în cauză, personal sau prin împuternicit, la autoritatea fiscală competentă în a cărei rază teritorială persoana fizică își are domiciliul fiscal potrivit legii.

(2) Formularele prevăzute la art.1, lit. c) și d) se completează, se semnează și se eliberează de către autoritatea fiscală competentă în a cărei rază teritorială persoana fizică își are domiciliul fiscal potrivit legii, potrivit competențelor.

Capitolul 2 –Criterii de stabilire a rezidenței persoanelor fizice potrivit convențiilor de evitare a dublei impuneri

Art.6(1) Dacă o persoană fizică este considerată rezidentă atât în România cât și într-un stat semnatar al convenției de evitare a dublei impuneri, atunci rezidența persoanei fizice se va stabili după cum urmează :

a) persoana va fi consideră rezidentă numai a Statului în care are domiciliul, respectiv locuința permanentă aflată la dispoziția sa. O locuință se consideră permanentă dacă este proprietatea personală a persoanei fizice sau dacă aceasta este închiriată de persoana respectivă .

b) dacă aceasta deține o locuință permanentă aflată la dispoziția sa în ambele state, persoana este considerată rezidentă numai a statului în care își are centrul intereselor vitale, respectiv în statul cu

care relațiile sale personale și economice sunt mai apropiate. Astfel, se acordă atenție familiei sale (soț/soție, copil/copii, persoane aflate în întreținerea persoanei fizice și care sosesc în România împreună cu aceasta), relațiilor sale economice (angajat al unui angajator român, implicarea într-o activitate de afaceri în România, conturi la bănci în România, carduri de credit/debit la bănci în România), relațiilor sale sociale (membru într-o organizație caritabilă, religioasă, participări la activități culturale sau de altă natură). Dacă o persoană fizică ce deține o locuință într-un stat semnatar al unei convenții de evitare a dublei impunerii încheiată cu România, și deține, în proprietate sau închiriată și o locuință în România în timp ce o păstrează pe prima, faptul că pastrează prima locuință în statul în care a locuit preponderant, unde a muncit și unde se află familia sa și toate proprietățile sale, poate împreună cu alte elemente să demonstreze că persoana în cauză și-a păstrat centrul intereselor vitale în celălalt stat și nu în România. Același criteriu de stabilire a centrului intereselor vitale este folosit în mod corespunzător și pentru persoanele fizice rezidente care părăsesc România.

c)dacă nu poate fi determinat statul în care persoana are centrul intereselor vitale, sau dacă respectiva persoană nu deține o locuință permanentă aflată la dispoziția sa în niciunul dintre state, se consideră că este rezidentă a statului în care acesta locuiește frecvent. Astfel, se vor avea în vedere șederile pe care le are persoana respectivă în toate locurile din același stat.

d)dacă persoana locuiește în mod obișnuit în ambele state sau în niciunul dintre ele, se va considera că persoana respectivă este rezidentă a statului a cărui naționalitate/cetățenie o are;

e)dacă persoana are naționalitatea/cetățenia ambelor state sau a niciunuia dintre ele, autoritățile competente ale statelor contractante vor rezolva această problemă pe cale amiabilă la nivelul autorităților competente, potrivit articolului "Procedura amiabilă" din convenția de evitare a dublei impunerii .

(2) La stabilirea rezidenței se vor avea în vedere și comentariile articolului 4 "Rezident" din Modelul convenției de evitare a dublei impunerii al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică.

Art. 7 Orice schimbare apărută, care poate aduce modificări în ceea ce privește rezidența fiscală în România trebuie adusă la cunoștința organului fiscal de către persoana fizică în cauză.

Capitolul 3 – Sosirea pe teritoriul României a persoanelor fizice nerezidente

Secțiunea 1- Elemente care atestă rezidența fiscală în România potrivit Codului fiscal precum și alte elemente care sunt luate în considerare la stabilirea rezidenței fiscale

Art. 8 (1) Principalele elemente care vor fi luate în considerare pentru stabilirea rezidenței fiscale în România a unei persoane fizice care sosește în România sunt următoarele:

a) domiciliul în România

b) locuința permanentă din România a persoanei fizice, locuință care poate fi în proprietate sau închiriată, dar care rămâne oricând la dispoziția acestuia și a familiei sale;

c) centrul intereselor vitale, respectiv soțul/soția, copilul(ii) sau persoanele aflate în întreținerea persoanei care sosește în România și care locuiesc în România împreună cu acesta .

d) persoana fizică este prezentă în România pentru o perioadă sau mai multe perioade ce depășesc în total 183 de zile, pe parcursul oricărui interval de 12 luni consecutive, care se încheie în anul calendaristic vizat.

(2) Pot exista și alte elemente care sunt luate în considerare la stabilirea rezidenței fiscale în România sau în statul străin, dar numai împreună cu elementele menționate la alin. (1) : autovehicule înregistrate în România/statul străin; permis de conducere emis de autoritățile competente din România/statul străin; pașaport emis de autoritățile competente din România/statul străin persoana este asigurată la sistemul asigurărilor sociale din România/statul străin în toată perioada în care stă în străinătate/România; persoana este asigurată la sistemul asigurărilor sociale de sănătate din România/statul străin în toată perioada în care stă în străinătate/România.

Art.9(1) Dacă o persoană fizică nerezidentă nu face dovada rezidenței într-un stat cu care România are încheiată convenție de evitare a dublei impuneri sau este rezident al unui stat cu care România nu are încheiată convenție și îndeplinește condițiile de rezidență prevăzute la art.7 (1), pct.23 lit.b) sau c) din Codul fiscal se va considera că este rezident fiscal în statul român.

(2) Persoana fizică menționată la alin. (1), potrivit art. 40, alin. 2 din Codul fiscal va fi supusă impozitului pe venit pentru venitul obținut din orice sursă , atât din România cât și din afara României, începând cu data de 1 ianuarie a anului calendaristic următor anului în care aceasta devine rezident fiscal în România .

(3) Persoanelor fizice care au în România obligație fiscală integrală li se eliberează la cerere certificatul de rezidență fiscală, potrivit pct. 14 din normele de aplicare a Titlului V din Codul fiscal. În cazul obligației fiscale integrale, persoana fizică rezidentă este supusă impozitului pe venit pentru veniturile obținute din orice sursă, atât din România cât și din afara României într-un an fiscal.

Secțiunea 2- Stabilirea rezidenței fiscale de către autoritatea fiscală competentă la momentul sosirii persoanelor fizice în România

Art.10 Persoana fizică nerezidentă trebuie să înregistreze la autoritatea fiscală competentă formularul prevăzut la art.1, lit.a), în 30 de zile de la împlinirea termenului de 183 de zile de prezență în România.

Art.11 La formularul prevăzut la art.1, lit.a) persoana fizică nerezidentă va anexa:

- a) copia pașaportului, valabil iar cetățenii Uniunii Europene vor anexa copia pașaportului sau a documentului național de identitate, valabil ; și
- b) după caz, certificatul de rezidență fiscală eliberat de autoritatea competentă a statului stăin cu care România are încheiată convenție de evitare a dublei impunerii sau un alt document eliberat de către o altă autoritate decât cea fiscală, care are atribuții în domeniul certificării rezidenței fiscale conform legislației interne a acelu stat, în original sau în copie legalizată, însoțite de o traducere autorizată în limba română; Acest certificat/document este valabil pentru anul/ani pentru care este emis; și
- c) documente care atestă existența unei locuințe în România a persoanei fizice, locuință care poate fi în proprietate sau închiriată, dar care rămâne disponibilă oricând pentru această persoană și/sau familia sa.

Art.12(1) Autoritatea fiscală competentă va analiza îndeplinirea condițiilor de rezidență în funcție de situația concretă a persoanei fizice luând în considerare prevederile convenției de evitare a dublei impunerii sau prevederile Codului fiscal, după caz, precum și documentația prezentată, respectiv formularul prevăzut la art.1, lit.a), certificatul de rezidență fiscală emis de autoritatea fiscală străină sau un alt document eliberat de către o altă autoritate decât cea fiscală, care are atribuții în domeniul certificării rezidenței fiscale conform legislației interne a acelu stat și orice alte documente ce pot sta la baza determinării rezidenței persoanei fizice .

(2) Autoritatea fiscală competentă, în urma analizei efectuate, va stabili dacă persoana fizică nerezidentă păstrează rezidența fiscală a celuilalt stat potrivit convenției de evitare a dublei impunerii sau va fi persoană fizică rezidentă fiscal în România .

(3) Autoritatea fiscală competentă, în termen de 30 de zile de la depunerea formularului prevăzut la art.1, lit.a), va notifica persoana fizică dacă aceasta are obligație fiscală integrală în România sau va fi impusă numai pentru veniturile obținute din România. În cazul obligației fiscale integrale, persoana fizică rezidentă este supusă impozitului pe venit pentru veniturile obținute din orice sursă, atât din România cât și din afara României.

(4) În situația în care pe baza documentației prezentate de o persoană fizică, pentru stabilirea rezidenței fiscale în România, intervin modificări față de datele înscrise în notificarea emisă de organul fiscal competent, acesta va efectua o nouă notificare și anularea celei precedente pentru corectarea obligației fiscale ce îi revine în România persoanei fizice respective, pe baza noilor informații.

(5) Forma și conținutul "Notificării privind îndeplinirea condițiilor de rezidență fiscală potrivit prevederilor art.7 și art. 40(2)-(6) din Legea nr. 571/2003 privind Codul Fiscal sau a Convenției de evitare a dublei impunerii încheiată între România și, de către persoanele fizice care sosesc în România și care vor avea o ședere mai mare de 183 de zile" este prezentată în anexa 3, din prezentul ordin.

Capitolul 4 – Plecarea de pe teritoriul României a persoanelor fizice rezidente și nerezidente
Secțiunea 1- Elemente care atestă rezidența fiscală în România sau în statul străin, după caz potrivit convenției de evitare a dublei impuneri, , respectiv a Codului fiscal

Art. 13 (1) Principalele elemente care vor fi luate în considerare pentru stabilirea rezidenței unei persoane fizice care părăsește țara noastră sunt următoarele:

- a) domiciliul din România
- b) locuința permanentă din România a persoanei fizice, locuință care poate fi în proprietate sau închiriată, dar care rămâne oricând la dispoziția acestuia și a familiei sale;
- c) centrul intereselor vitale, respectiv soțul/soția, copilul(ii) sau persoanele aflate în întreținerea persoanei care pleacă din România. Faptul că soțul/soția, copilul(ii) sau persoanele aflate în întreținerea persoanei care pleacă din România nu părăsesc România împreună cu aceasta, constituie un element esențial în menținerea rezidenței acelei persoane în România.

(2) Pot exista și alte elemente care sunt luate în considerare la menținerea rezidenței în România, dar numai împreună cu elementele menționate la alin. (1): autovehicule înregistrate în România/statul străin; permis de conducere emis de autoritățile competente din România/statul străin; pașaport emis de autoritățile competente din România/statul străin; persoana este asigurată la sistemul asigurărilor sociale din România/statul străin în toată perioada în care stă în străinătate/România; persoana este asigurată la sistemul asigurărilor sociale de sănătate din România/statul străin pe parcursul perioadei în care stă în străinătate/România.

Art. 14 În cazul în care o persoană fizică română părăsește România definitiv și nu mai are domiciliu în țara noastră, rezidența fiscală obținută în alt stat nu va fi afectată de revenirile ocazionale în România.

Secțiunea 2- Stabilirea rezidenței fiscale de către autoritatea fiscală competentă la momentul plecării din România a persoanelor fizice

Art.15 În vederea scoaterii/menținerii din/în evidență de către organul fiscal competent, persoana fizică rezidentă în România, respectiv persoana nerezidentă are obligația să înregistreze cu 30 de zile înaintea plecării din România, formularul prevăzut la art.1, lit.b) la autoritatea fiscală competentă unde a înregistrat formularul prevăzut la art.1, lit.a), dacă persoana în cauză nu a informat cu privire la schimbarea domiciliului/locuinței permanente .

Art.16(1) Autoritatea fiscală competentă analizează îndeplinirea condițiilor de rezidență în funcție de situația concretă a persoanei fizice luând în considerare prevederile convenției de evitare a dublei impunerii sau prevederile Legeii nr. 571/2003 privind Codul Fiscal, cu modificările și completările ulterioare , după caz, precum și documentația prezentată, respectiv formularul prevăzut la art.1, lit.b), orice alte documente ce pot sta la baza determinării rezidenței persoanei fizice, precum și după caz, certificatul de rezidență fiscală emis de autoritatea fiscală străină sau un alt document eliberat de către o altă autoritate decât cea fiscală, care are atribuții în domeniul certificării rezidenței conform legislației interne a aceluia stat .

(2) Autoritatea fiscală competentă, în urma analizei efectuate, stabilește dacă persoana fizică rezidentă fiscal în România păstrează rezidența în țara noastră potrivit convenției de evitare a dublei impunerii, respectiv a Legeii nr. 571/2003 privind Codul Fiscal, cu modificările și completările ulterioare sau este persoană fizică nerezidentă în România .

(3) Autoritatea fiscală competentă, în termen de 15 zile , de la depunerea formularului prevăzut la art.1, lit.b) va notifica persoana fizică dacă aceasta are în continuare obligație fiscală integrală în România sau va fi scos/menținut din/în evidențele fiscale. În cazul obligației fiscale integrale, persoana fizică rezidentă este supusă în continuare impozitului pe venit pentru veniturile obținute din orice sursă, atât din România cât și din afara României.

(4) Forma și conținutul "Notificării privind îndeplinirea condițiilor de rezidență fiscală potrivit prevederilor art.7 și art. 40(2)-(7) din Legea nr. 571/2003 privind Codul Fiscal, cu modificările și completările ulterioare sau a Convenției de evitare a dublei impunerii încheiată între România și, de către persoanele fizice care pleacă din România și care vor avea o ședere în străinătate mai mare de 183 de zile" este prezentată în anexa 4, din prezentul ordin.

Art.17(1) Dacă ulterior înregistrării formularului prevăzut la art.1, lit.b), persoana fizică rezidentă română, cu domiciliul în România dovedește schimbarea rezidenței într-un stat cu care România are încheiată convenție de evitare a dublei impunerii, acesta va anexa la formularul mai sus menționat, certificatul de rezidență fiscală emis de autoritatea competentă a statului care îl consideră rezident fiscal sau un alt document eliberat de către o altă autoritate decât cea fiscală, care are atribuții în domeniul certificării rezidenței fiscale conform legislației interne a aceluia stat, în vederea aplicării prevederilor convenției. Persoana fizică rezidentă română, cu domiciliul în România va continua să fie considerată rezidentă în România, având obligație fiscală integrală, până la sfârșitul anului calendaristic în care a făcut dovada schimbării rezidenței fiscale în alt stat cu care România are încheiată convenție de evitare a dublei impunerii.

(2) Persoana fizică rezidentă română, cu domiciliul în România, care pleacă într-un stat cu care România nu are încheiată convenție de evitare a dublei impunerii, completează formularul prevăzut la art.1, lit.b) și este obligată în continuare la plata impozitului pe veniturile obținute din orice sursă, atât

din România, cât și din afara României, pentru anul calendaristic în care persoana fizică părăsește țara noastră, precum și în următorii 3 ani calendaristici.

(3) Persoana fizică nerezidentă care a avut obligația completării formularului prevăzut la art.1, lit.a) și a obținut pe perioada șederii în România rezidența fiscală în România, va completa la părăsirea teritoriului României numai formularul prevăzut la art.1, lit.b) și nu va mai face dovada schimbării rezidenței fiscale într-un alt stat . Acesta va fi considerat rezident fiscal în România până la sfârșitul anului calendaristic în care a intervenit schimbarea în urma căreia persoana fizică părăsește România și completează formularul prevăzut la art.1, lit.b) , având și pentru acest an obligație fiscală integrală în România .

(4) Persoana fizică nerezidentă care pe perioada șederii în România și-a dovedit rezidența într-un stat cu care România are încheiată convenție de evitare a dublei impuneri, și care a avut obligația completării formularului prevăzut la art.1, lit.a), va completa la părăsirea teritoriului României formularul prevăzut la art.1, lit.b).

Capitolul 5 – Dispoziții tranzitorii și finale

Art.18(1) Pe parcursul anului 2012 au obligația completării formularului " Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la sosirea în România", prevăzut la art. 1 lit.a) și persoanele fizice care au sosit în România după 1.01.2009 și care continuă să fie prezente în România și după 1.01.2012.

(2) Persoanele fizice nerezidente sosite în țara noastră înainte de 1.01.2009 și care solicită eliberarea " Certificatului de rezidență fiscală privind aplicarea Convenției/Acordului de evitare a dublei impuneri dintre România și, pentru persoane fizice rezidente în România" au obligația completării formularului " Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la sosirea în România", prevăzut la art. 1 lit.a) și totodată să facă dovada plății impozitului pe venit pentru veniturile obținute din orice sursă, atât din România cât și din afara României, pentru categoriile de venituri supuse impozitului în România .

Art.19 Formularistica prevăzută la art.1 poate fi adaptată în funcție de situația concretă a contribuabilului.

Art.20(1) Formularele prevăzute în anexa 1 și anexa 2 din prezentul ordin se difuzează gratuit persoanelor fizice , de către unitățile fiscale subordonate sau se pot descărca de pe site-ul Agenției Naționale de Administrare Fiscală, la adresa www.anaf.mfinante.ro.

(2) Formularele prevăzute în anexa 1 și anexa 2 din prezentul ordin se depun în format de hârtie, direct la registratura organului fiscal sau la oficiul poștal, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

Art.21 Direcția legislație impozite directe din cadrul Ministerului Finanțelor Publice, Direcția generală proceduri pentru administrarea veniturilor, Direcția generală metodologii fiscale, îndrumare și asistență a contribuabililor, precum și direcțiile generale ale finanțelor publice județene și a municipiului București din cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală vor duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art.22 - Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Emis la București, la data

**MINISTRUL FINANTELOR PUBLICE,
GHEORGHE IALOMIȚIANU**

**MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE
SECRETAR DE STAT,
DAN TUDOR LAZĂR**

**AGENȚIA NAȚIONALĂ DE
ADMINISTRARE FISCALĂ
PREȘEDINTE,
SORIN BLEJNAR**

**Direcția Generală Legislație Cod Fiscal
Director general,
Doru Petru DUDAȘ**

**VICEPREȘEDINTE,
MIHAI GOGANCEA - VĂȚĂȘOIU**

**Direcția legislație impozite directe
Director,
Oana CIUREA**

**Direcția generală metodologii fiscale,
îndrumare și asistență a contribuabililor
Director general,
Ion BUSUIOC**

**Direcția generală juridică
Director general,
Ciprian BADEA**

**Direcția generală proceduri pentru
administrarea veniturilor
Director general,
Robert HOFNĂR
Direcția generală juridică,
Director general,
Ioana TOMA**